

Bekwaamheidseisen 2023-2024

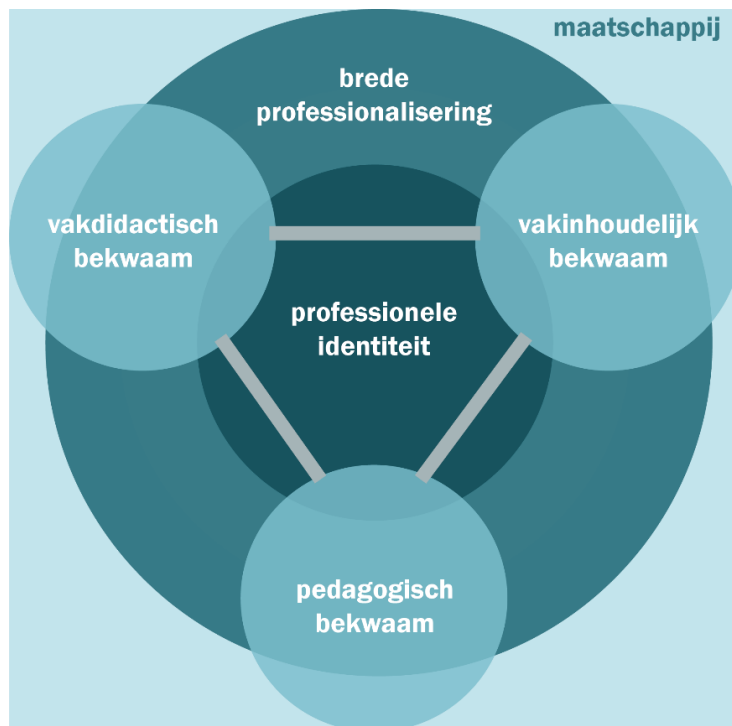
(geen wijzigingen t.o.v. 2021-2022 en 2022-2023)

Inleiding

Dit document dient ter omschrijving van de bekwaamheidseisen waaraan studenten moeten voldoen bij het afsluiten van de afstudeerfase van de opleiding tot leerkracht basisonderwijs. De omschrijvingen op propedeutisch niveau dienen als indicatoren van de bekwaamheden bij de afronding van de propedeutische fase van de opleiding. De bekwaamheidseisen zoals geformuleerd door de Onderwijscoöperatie (2017) zijn zodanig herschreven dat studenten naast hun bekwaamheid ook betrokkenheid op en bevlogenheid voor het beroep aantonen, aspecten die op de Marnix Academie hoog in het vaandel staan.

In de bekwaamheidseisen is vastgelegd wat leraren tenminste moeten weten en kunnen om hun vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische verantwoordelijkheden waar te kunnen maken. Daarnaast is er een bekwaamheid die kan worden aangemerkt als 'brede professionalisering'. Hier gaat het om bekwaamheden die meer algemeen zijn en refereren aan wat de onderwijsomgeving en maatschappij van een leerkracht vragen, zoals samenwerken, onderzoeken en reflecteren. Bekwaamheden gericht op betrokkenheid en bevlogenheid van de individuele leerkracht vallen onder de noemer 'professionele identiteit'.

De Marnix Academie heeft bij het opstellen haar inspiratie ook gevonden in de Unescodoelen, voortvloeiend uit het lidmaatschap van het Unesco-hogescholen netwerk.

Professionele identiteit

Onderwerp	Propedeutisch niveau	Afstudeerniveau
Verwoorden visie	De student kan verwoorden wie hij is als beginnend leerkracht en wat zijn beginnende visie is.	De student kan verwoorden wie hij is als leerkracht en wat zijn waarden zijn. Hij kan zijn visie op onderwijs en zijn eigenheid in de leerkrachtrol laten zien.
Inspireren en geïnspireerd worden	De student kan duidelijk maken wie of wat hem inspireert.	De student kan duidelijk maken wie of wat hem inspireert en kan anderen inspireren.
Betrokkenheid tonen	De student laat zien dat hij betrokken is op anderen.	De student kan zijn professioneel handelen in verbinding met zichzelf, de ander en de wereld verwoorden en uitstralen.
Professioneel bevlogen zijn	De student kan zijn bevlogenheid voor het beroep verwoorden.	De student kan zijn bevlogenheid voor het beroep verwoorden en uitstralen in het professioneel handelen.
Opricht van onderwijs verstaan	De student kan formuleren wat hij onder de opdracht van het onderwijs verstaat.	De student kan formuleren wat hij onder de opdracht van het onderwijs verstaat en laten zien hoe hij daaraan bijdraagt.
Eigen talenten ontwikkelen	De student leert zijn talenten kennen en kan duidelijk maken hoe hij deze kan inzetten in het onderwijs en in de opleiding.	De student onderscheidt zich in het team en in het onderwijs door zijn uniciteit in te zetten.
Maatschappelijk bijdragen	Student is op de hoogte van maatschappelijke vraagstukken die een relatie hebben met het onderwijs.	De student kan actief bijdragen aan een inclusieve samenleving, die gestoeld is op mensenrechten en gelijke kansen voor iedereen.

Pedagogische bekwaamheid

Onderwerp	Propedeutisch niveau	Afstudeerniveau
Ontwikkelingspsychologisch inzicht benutten	De student heeft kennis van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorieën die voor het primair onderwijs relevant zijn en hij koppelt deze kennis aan voorbeelden uit de onderwijspraktijk.	De student heeft (actuele) kennis van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorieën die voor het primair onderwijs relevant zijn (bijvoorbeeld elementen uit de sociale psychologie en de communicatietheorie) en kan die betrekken op zijn pedagogisch handelen.
Onderbouwd pedagogisch handelen	De student heeft kennis van agogische en pedagogische theorieën en methodieken en kan die betrekken op zijn pedagogisch handelen.	De student heeft (actuele) kennis van agogische en pedagogische theorieën en methodieken, die voor het primair onderwijs relevant zijn en kan die betrekken op zijn pedagogisch handelen.
Kennis hebben van ontwikkelingsproblemen		De student heeft (actuele) kennis van veelvoorkomende ontwikkelings- en gedragsproblemen en –stoornissen.

Veilig klimaat scheppen	De student kan vertrouwen wekken bij zijn leerlingen en een relatie met hen aangaan om bij te dragen aan een veilig pedagogisch klimaat.	De student kan vertrouwen wekken bij zijn leerlingen en vanuit zijn eigen waarden een veilig pedagogisch leef- en leerklimaat scheppen.
Leerlingen bemoedigen		De student kan het zelfvertrouwen van leerlingen stimuleren, hen aanmoedigen en motiveren.
Verwachtingen managen	De student kan zijn verwachtingen duidelijk maken en kan leerlingen hierop aanspreken.	De student gaat uit van diversiteit door op adaptieve wijze invulling te geven aan zijn verwachtingen van leerlingen en aan de eisen die hij stelt.
Ontwikkeling opmerken	De student is opmerkzaam op de cognitieve, sociaal-emotionele, morele en identiteitsontwikkeling van zijn leerlingen.	De student is (bij de voorbereiding van zijn onderwijs) opmerkzaam op de cognitieve, sociaal-emotionele, morele en identiteitsontwikkeling van zijn leerlingen en doet daar recht aan door zorg te dragen voor passende interventies.
Sensitief en responsief handelen	De student is sensitief ten aanzien van de basisbehoeften van leerlingen uit zijn groep.	De student kan sensitief en responsief handelen ten aanzien van de basisbehoeften van alle leerlingen.
Groepsprocessen begeleiden		De student kan groepsprocessen sturen en begeleiden en daardoor sociale veiligheid realiseren.
Onderzoeken van ontwikkelingsproblemen		De student kan ontwikkelings-, gedragsproblemen en –stoornissen signaleren en (samen met collega's) onderzoeken en mogelijke oplossingen uitvoeren.

Vakinhoudelijke bekwaamheid

Onderwerp	Propedeutisch niveau	Afstudeerniveau
Alle vakinhouden beheersen	De student oriënteert zich op de kerndoelen en alle vakinhouden.	De student beheerst de leerstof van de kerndoelen van het primair onderwijs en kent theoretische achtergronden daarvan.
Basisvakken beheersen	De student beheerst de basisvakken taal en rekenen.	De student heeft een grondige beheersing van de basisvakken taal en rekenen (<i>zie Kennisbases 2018</i>).
Profileren in de kennisbases		De student heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in ten minste één van de andere vakken; dit kan ook een deel van een leergebied zijn (<i>zie profileringskader Kennisbases 2018</i>).
Beheersingsniveau vaststellen	De student weet hoe hij kan achterhalen welke leerstof de kinderen beheersen.	De student weet hoe hij kan herkennen welke leerstof de kinderen beheersen.
Leerstof diepgaand verkennen	De student is in staat zich theoretisch en praktisch te verdiepen in de leerstof van de vakken voor de groep waarin hij stageloopt.	De student is in staat zich theoretisch en praktisch te verdiepen in de leerstof voor dat deel van de leerjaren waarin hij werkt (onderbouw/middenbouw,

		middenbouw/bovenbouw of andere clustering van jaargroepen).
Opbouw en samenhang leerstof overzien	De student weet hoe hij de opbouw van de leerstof voor de jaargroep(en) waarin hij stageloopt, kan achterhalen.	De student overziet de opbouw van het curriculum. Hij weet hoe zijn onderwijs voortbouwt op het voorgaande onderwijs en voorbereidt op het onderwijs in volgende leerjaren. De student kent de samenhang tussen de verschillende vakken in het curriculum.
Uitgaan van verschillen	De student weet dat zijn leerlingen de leerstof op verschillende manieren kunnen opvatten, interpreteren en leren.	De student weet dat zijn leerlingen de leerstof op verschillende manieren kunnen opvatten, interpreteren en leren en kan zijn handelen daarop aanpassen.
Belang leerstof verhelderen	De student kan zijn leerlingen duidelijk maken wat de relevantie is van de leerstof.	De student kan zijn leerlingen duidelijk maken wat de relevantie is van de leerstof voor het dagelijks leven en voor het vervolg van het onderwijs.

Vakdidactische bekwaamheid

	Propedeutisch niveau	Afstudeerniveau
Leerlijnen en didactiek kennen	De student kent de leerlijnen/ontwikkelingslijnen en didactiek van enkele basisschoolvakken.	De student kent de leerlijnen/ontwikkelingslijnen en didactiek van de basisschoolvakken.
Theorie herkennen in leren	De student heeft kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën die in de opleiding zijn aangeboden en kan die herkennen in het leren van zijn leerlingen.	De student heeft (actuele) kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en kan die herkennen in het leren van de leerlingen.
Leer- en werkvormen kennen	De student kent verschillende didactische leer- en werkvormen.	De student kent verschillende didactische leer- en werkvormen, de psychologische achtergrond daarvan en criteria waarmee de bruikbaarheid kan worden vastgesteld.
Methodes kritisch hanteren	De student kent verschillende methodes/bronnenboeken, te beginnen met de methodes/bronnenboeken die in de stagegroep(en) worden gebruikt.	De student kent verschillende methodes/bronnenboeken en kijkt kritisch naar de bruikbaarheid hiervan.
Leeractiviteiten ontwerpen	De student kan voor de vak- en vormingsgebieden in de stagegroep, met of zonder methode/bronnenboek, lesactiviteiten ontwerpen en kan dit verantwoorden.	De student kan voor de vak- en vormingsgebieden, met of zonder methode/bronnenboek, onderwijs voor een langere periode plannen en ontwerpen en kan dit verantwoorden.
Leermiddelen doelmatig gebruiken	De student kent analoge en digitale leermaterialen en –middelen die	De student kent analoge en digitale leermaterialen en –middelen. Hij

	gebruikt worden in de stagegroep en kan hiervan doelmatig gebruik maken.	kent de technische en pedagogisch-didactische mogelijkheden en beperkingen daarvan en kan er doelmatig gebruik van maken.
Doelgericht en motiverend handelen	De student kan aan kinderen leerdoelen duidelijk maken en hen motiveren om deze te halen.	De student kan aan kinderen de verwachtingen en leerdoelen duidelijk maken, kinderen motiveren om deze leerdoelen te halen en dit evalueren.
Begrijpelijke instructie geven	De student kan aansprekend en begrijpelijk instructie verzorgen.	De student kan aansprekend en begrijpelijk instructie verzorgen en daarbij aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de kinderen.
Leer- en werkvormen inzetten	De student kan verschillende didactische leer- en werkvormen inzetten om kinderen de leerstof te laten verwerken.	De student kan verschillende didactische leer- en werkvormen inzetten om kinderen de leerstof te laten verwerken en hierbij te differentiëren naar hun niveau en kenmerken.
Werkbegeleiding verzorgen	De student kan de kinderen begeleiden tijdens de verwerkingsfase.	De student kan de kinderen adequaat begeleiden en effectieve feedback geven tijdens de verwerkingsfase.
Passend klassenmanagement realiseren	De student kan zijn les organiseren passend bij de groep.	De student kan een adequaat klassenmanagement realiseren passend bij de groep en bij de eigen waarden.
(Samen)werken stimuleren	De student kan zelfstandig werken en samenwerken stimuleren.	De student kan zelfstandigheid en samenwerkend leren stimuleren.
Reflectie stimuleren		De student kan bij de leerlingen reflectie stimuleren.
Voortgang volgen en evalueren	De student kan door middel van observaties en gesprekken de voortgang van het leerproces van enkele kinderen uit zijn stagegroep volgen.	De student kan de voortgang van kinderen volgen door formatief te evalueren en summatief te toetsen. De student kan de resultaten analyseren en beoordelen voor een gericht vervolg van het onderwijsleerproces.
Onderzoeken van leerproblemen		De student kan leerproblemen signaleren en (samen met collega's) onderzoeken en mogelijke oplossingen uitvoeren.

Brede professionalisering

Onderwerp	Propedeutisch niveau	Afstudeerniveau
Doelgericht communiceren	De student communiceert doelgericht met leerlingen en collega's op de basisschool en in de opleiding met medestudenten en docenten.	De student communiceert doelgericht met betrokkenen (leerlingen, collega's, ouders, specialisten, niet-specialisten, leidinggevenden) van de basisschool en in de opleiding (medestudenten, docenten, begeleiders).

Samen werken/ samen leren	De student kan samenwerken en samen leren met mentoren en medestudenten.	De student kan samenwerken en samen leren met leerlingen, medestudenten, het team, ouders en andere betrokkenen uit de schoolomgeving.
Onderzoekend vermogen	De student kan in eenvoudige beroepssituaties vaststellen waar adequate handelingskennis ontbreekt. Waar nodig kan de student beschrijvende onderzoeksvragen met passende grondigheid beantwoorden en de resultaten daarvan delen met anderen.	De student kan bij pedagogisch- / didactische vraagstukken die zich breder voordoen dan alleen het eigen professionele handelen, vaststellen waar adequate handelingskennis ontbreekt, kan waar nodig deze ontbrekende kennis met passende grondigheid creëren en kan de resultaten bruikbaar maken voor andere professionals.
Bronnen kritisch raadplegen	De student is kritisch in het raadplegen van bronnen ten behoeve van zijn eigen oordeelsvorming.	De student is kritisch in het raadplegen van bronnen ten behoeve van zijn eigen oordeelsvorming en bij onderwijskundige en pedagogische ontwikkelingen in zijn school.
Professioneel verantwoorden	De student kan zijn professionele handelen op propedeutisch niveau verantwoorden.	De student kan zijn professionele handelen op afstudeerniveau verantwoorden.
Dialogisch terugkijken	De student kan in dialoog kritisch terugkijken op zijn handelen en komen tot bewust (veranderd) handelen.	De student kan in dialoog kritisch terugkijken op zijn handelen en komen tot bewust (veranderd) handelen.
Handelen in uiteenlopende beroepssituaties	De student kan zijn kennis, vaardigheden en inzichten doelgericht vertalen naar een andere onderwijssituatie.	De student kan zijn kennis, vaardigheden en inzichten doelgericht en sociaal ondernemend toepassen in uiteenlopende beroepssituaties.
Zelfsturend ontwikkelen	De student organiseert zijn studie planmatig.	De student kan zelfstandig vormgeven aan zijn eigen professionele ontwikkeling.